

eszével valószínű meg. Ez a gondolat később meg-
bővül s szilárdabb alakot nyer a moralitás talaján,
ahol kiviláglik, hogy az egyének legfőbb célja nem
lehet más, mint az erkölcsiség megvalósítása. Mint-
hogy pedig a moralitás a szabadságot föltételezi, azért
a végső cél az ember szabadságának minél teljesebb
biztosítása. Azért Kant szerint a történelmi fejlődés
az egyesnek kijáró, őt megillető és tőle el nem vitat-
ható szabadság fejlődésének és gyarapodásának tör-
ténete.

A történelmi fejlődés bármily lassan és észrevétle-
nül, ha sokszor látszólag visszafelé is, mégis arra irá-
nyul, hogy az állami és társadalmi kereteken belül
minél több jogot biztosítson az egyesnek s minél in-
kább lehetővé tegye, hogy elérhesse a maga erőinek
teljes kifejlődését s így elfoglalhassa azt a helyet,
mely őt egyéniségének sajátosságánál fogva megil-
leti. Hogy az egyéni szabadság öntudatának fokozatos
fejlődése mily hatással volt az emberi haladásra s
hogy egyike volt ama legfőbb rugóknak, melyek a
haladást elősegítették, annak a pszichológiai és morá-
lis okokon kívül bőséges bizonyítékát láthatjuk a tör-
ténelemben.

Ez a haladás állandó; csak érzéki csúszás,
mintha némelykor megállapodnék vagy visszafelé
menne. A haladás lassu, de folytonos, mint a termé-
szetben. Épen azért a haladásnak nem azok a legbiz-
tosabb ismertető jelei, amelyek nagyon feltűnők és
szembeötlők. Azért Eötvös szerint pl. a politikai in-
tézmények még nem biztos ismertető jelei a fejlődés-
nek. A politikai élet a legnagyobb hullámokat veti fel
s épen azért nagyon szembetűnő. Annak azonban, aki
a haladást vizsgálja, nem ezeket, hanem a mögöttük
rejlő nagy törvényszerűséget kell tekintetbe vennie,
csak itt fogja megtalálni a fejlődés törvényét, mely a
civilizáció lassu, de állandó terjedése felé mutat.

Hogy ez a nagy törvény valósággá legyen, első-
sorban a nevelés munkájától függ. Ezt a munkát azon-
ban csak akkor lehet alaposan végezni, ha mindenki
át van hatva szükségességétől. A legkövetkezőbb
nevelőintézet is nagyon szegényes és egyoldalú ered-
ményt produkál, ha nem áll mögötte a társadalom
minden rétegének — hogy úgy mondjuk — „nevelői”
gondolkozása. Ettől azonban — sajnos — nagyon tá-
vol állunk. De meg fogjuk tanulni, mert meg kell ta-
nulnunk, ha másként nem, — a magunk kárán.

Varga Béla.

* Pályázat a szegedi „SZEFNE” internátusba való
felvételre (1922/23. évre). A Keletmagyarországi Egyetemi
és Főiskolai Hallgatók Internátusában (Bocskay Internátus) az
1922/23. isk. évben kb. 30 hely kerül betöltésre. Pályázhatnak
mindazok az erdélyi származásu menekült egyetemi és főiskolai
hallgatók, akik tanulmányaikat a szegedi Ferenc József Tudo-
hallgatóknak folytatják, jó magaviseletűek, tanulmányi tekintet-
mányaegyetemen folytatják, jó magaviseletűek, tanulmányi tekintet-
ben is megfelelnek és szegénységüket igazolják. A bennlakás
fűtés, világítás díja egyelőre havi 200 koronában van megállapítva,
melynek indokolt esetben részben vagy egészben való elenge-
dése kérelmezhető. A Népies Irodalmi Társaság Elnökségéhez
dése kérelmezhető. A Népies Irodalmi Társaság Elnökségéhez
címzett felvételi kérvényeket f. évi augusztus hó 15-ig lehet
benyújtani dr. Szandtner Pál egyetemi tanár, internátusi igazgató
kezeihez.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Fimen.

Holdtölte.

A sátor veres virágu selyem függőnyei félre volt-
tak huzva s a nyíláson hűvösen és illatosan suhant be
a szellő. Patak partján támadt, tavaszi ragyogásban
s nydron át virágokat ringatott a karja. Mire a pusz-
tára ért, ősz lett. A folyó mélyéről hűvös karu két
szörnyek szaladtak felé, megragadták puha husu tes-
tét, hogy megfagyasszák lehelletükkel. Hogy elmenne-
kiült, lennebb szállt a réten, hervadt virágszagot és
ezüstiös remegést szívott magába s őszi gomolyokon
menekült délnek, aranytemplomu városok felé.

A sátor falán állatbőrök lógtak és színes selyem
kendők, körös-körül pedig puha üli török-kerevetek
álltak, letakarva szőnyegekkel. A szőnyegekre pillan-
gók voltak himezve és nagy, arany szín virágok között
repkedő madarak. Egyik kereveten, állat a két tenye-
rébe hajtva, fiatal leány feküdt s kibámult az őszi éj-
szakába. A hold még nem jött fel, de az ég alján már
világosodtak a felhők s mozdulatlanul várták a jöttét.
Mind sárgább és ragyogóbb lett egy darabocská he-
lyen az ég pereme és egyszerre csak kibukkant a teli
hold. Abban a pillanatban ujjongó, erős ének hangzott
fel a nyírfaberek felől. Emőke tudta, hogy ez az öre-
gek éneke, akik a papokkal együtt üdvözlük a holdat
s azt is tudta, hogy így énekelnek: „Üdvöz légy teli
hold, ki vagy a nap fia és az ég szerelmese, mi áldunk
téged. Áldunk a fényért, amit rávetsz a rengetegre,
hogy kivezessz uttalan-utakról a harcost s amivel meg-
csillogtatod az ellenség fegyverét, hogy meglássuk azt
az éjszakában.

Mi áldunk téged. Áldunk, mert sugaraidtól kinyí-
lik a nagy fű, amelynek virága gyógyító balsam a
harcos sebére. — Teli hold szép vagy, mert te vagy
az éjszaka napja. Teli hold, szép a halálad, mert a ha-
láladban újjászületésed rejlik. — Teli hold, szeretünk
téged.”

A pusztán csend volt, csak egy-egy kutya voní-
tott néha s az öregek éneke kísértetiesen megnőtt a
csendben. Volt benne valami különös szépség, amivel
megtelt a leány álmodó lelke s amittől egyszerre mégis
remegni kezdett. — „Teli hold, haldokló hold, szeret-
lek téged” suttogta magába s az arcára különös féle-
lem villant. „Ha a hold megtelt, utána elalszik, mint
a fátyla s mielőtt feltámadna az új hold, magammal
viszlek Emőke Aranyvirág. Ha átjutunk az őrson, a
tábor sarkánál, a két fűzfánál lóra ülünk s még virra-
dat előtt átjutunk a Tiszán. Onnan mindig csak délnek
megyünk s ha elérjük a hegyeket, ahol megszűnnek
a hűn táborok, nem találnak reánk. Onnan aztán az
én hazámba viszlek, Aranyvirág. — Aranyvirág,
Aranyvirág, olyan a hajad, mint a szikrázó nap s a
szemedről az én hazám mély vizü tavai jutnak eszembe.
— Ha nálam leszel, fehér ruhát viselsz majd mindig,
aranyfátyol övvel. A hajadat magas kontyba tüzöd és
a homlokod felett lekötöd szalaggal, mint a római ass-
zonyok mind. — Te, a hűn leány, leszel a legszebb
asszony a római asszonyok között. — „Az én asszo-
nyom leszel, Aranyvirág.” — Így beszélt hozzá a
római.

A hold fennebb-fennebb siklott az égen. Körülötte,
mint illattól bódult lepkék, apró felhőcskék gomolyog-
tak s néha egy-egy átsuhant rajta — mint szürke fátyol
szép asszony arcn. — Száraz füvek között lézengett
a szellő s hulló levelek koppantak az éiben.

A nyírfaberek felől lassan megnyújtva, majd me-
gint ujjongóan hangzott az ének: „Üdvöz légy teli
hold, ki vagy a nap fia és az éj szerelmese. Mi áldunk
téged.”

sz. Nemes Irma.